

Verslag paasexcursie Bekken van Parijs, 1-4 april 1994

Frank Wesselingh

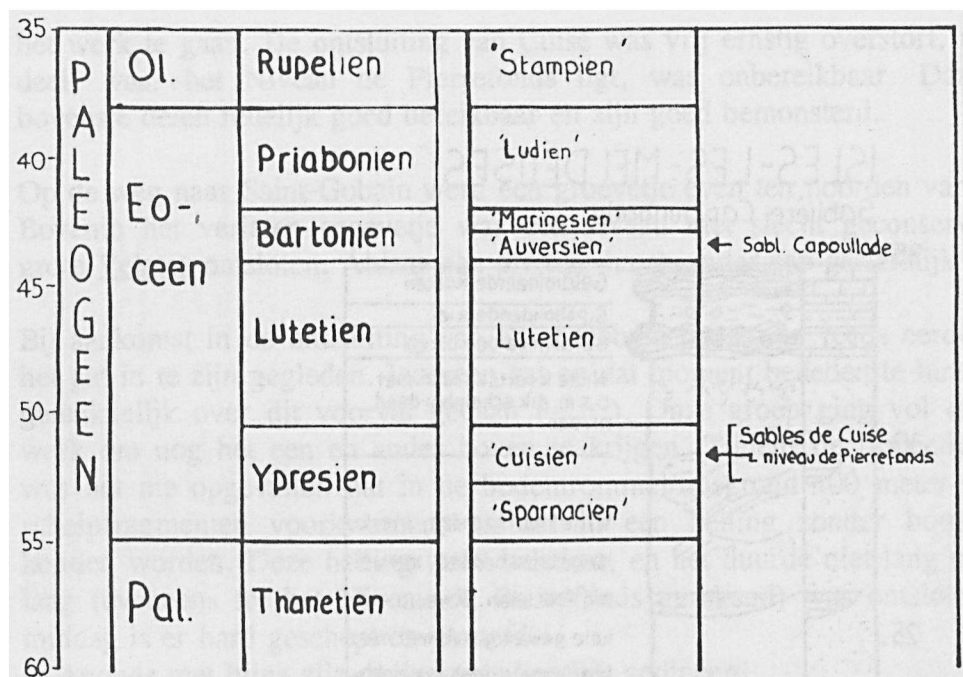
Deelnemers (met excuses voor de paar ontbrekende namen): Mevr. Bakker + introducee, Hr en Mevr. Dekker, Hr en Mevr. van Manen, Robert Marquet + introducee, Anton en Mar Janse, Hr Hackenbeck en 3 introducees, Len Vaessen en Ria van Aert, Wim Groeneveld, Frank Wesselingh, Ton van Eyden, de twee Rotterdamse jongens, Rob van Slageren, Hr. Hakkenes + 3 introducees, Hr Dorst + 2 introducees, 2 Belgische deelnemers, en de familie Eshuis (?) uit Almelo (4 personen).

In het hokje aan de grens stonden een viertal Franse douaniers met enigszinds gemengde gevoelens het passerende verkeer gade te slaan. Het was Vrijdag 1 april, als ik het goed heb de eerste dag van de open grenzen (Het verdrag van Schengen), waarmee een einde was gekomen aan vele decennia grenscontrole. Voor ons geen probleem, wij zouden Frankrijk toch wel inkomen, hoe dan ook. Alleen het weer baarde wat zorgen, de buien waren ongekend mooi doch fel, en warm was het evenmin. In Attichy werden de tentjes opgezet om vervolgens met Ria en Len de ontsluiting van Saint-Gobain te inspecteren, de excursie zou de volgende dag beginnen.

Na enig heen en weer geloop langs de spoorbaan werd de ontsluiting gevonden, onmiskenbaar: een gat van één bij één meter en er omheen diverse onwortelde bomen. Het gat zag er niet geheel ongevaarlijk uit, de ravage aangericht door de vele eerdere bezoekers was groot. Tegelijkertijd had Rob van Slageren de ontsluiting van Cuise-La-Motte geïnspecteerd en aldaar tegen een plaatselijke leraar die hem vriendelijk kwam informeren dat het niet was toegestaan om te graven met een gerust hart bezweerd dat er het weekend wel een groep zou komen om de ontsluiting op te schonen.

Het was een fraaie dag, met van die echte felle buien. Het opzetten van de tenten van de verschillende deelnemers leverden dan ook de nodige bewegelijke taferelen op. Het bleek dat diverse deelnemers uren en uren rond Antwerpen hadden vastgestaan bij twee geblokkeerde tunnels, daar hadden wij maar weer mooi gemazzeld.

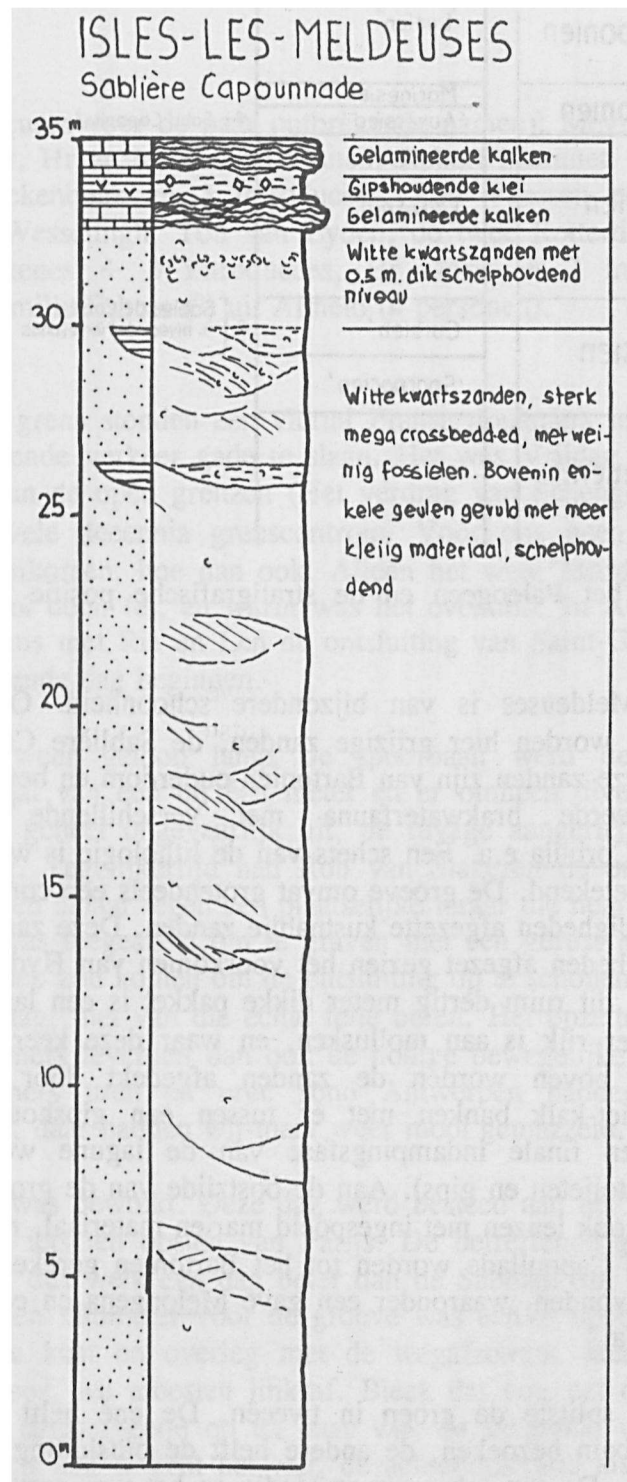
De zaterdagochtend was bewolkt. Deze dag werd besteed aan het bezoeken van de locatie Isles-Les-Meldeuses, iets ten oosten van Parijs. De betreffende groeve is in handen van een Joodse eigenaar, dus welk een dag beter dan de Sabbath om de groeve ongestoord te kunnen bezoeken? Een kilometer voor de groeve was echter oponthoud: een wielerspoor. Alle auto's langs de kant en overleg met de wegafzetters. Het mocht niet baten, we mochten niet rechtdoor, we moesten linksaf. Bleek dat nou net de goede weg zijn! Een stukje verderop het landweggetje op en daar was de volgende verrassing: een blinkend metershoog hek. Maar ach U kent het wel, de achterkant was als vanouds beveiligd, dus even verderop werden de auto's geparkeerd. Eerst de onze, en vervolgens de 11 andere. Wie schetst de verbazing dat daarachter een zestal wildvreemde franse wagens tevoorschijn kwam in de veronderstelling dat wij hun de weg langs de omleiding wel zouden wijzen.

Figuur 1. Indeling van het Paleogeen en de stratigrafische positie van de bemonsterde afzettingen

De groeve Isles-Les Meldeuses is van bijzondere schoonheid. Over een lengte van ongeveer een kilometer worden hier grijzige zanden, de Sablière Capoullade, gewonnen (het keppeltjeszand). Deze zanden zijn van Bartonien-ouderdom en bevatten aan de top een zeer fraai geconserveerde brakwaterfauna met verschillende Cerithium-achtigen, Hydrobiiden, Bayania, Corbula e.a. Een schets van de lithologie is weergegeven in figuur 2, die uit het hoofd is getekend. De groeve omvat grotendeels een complex van onder zeer sterk stromende omstandigheden afgezette kustnabije zanden. Deze zanden zijn mogelijk al onder brakke omstandigheden afgezet gezien het voorkomen van Hydrobiiden op fore-sets in de zanden. Boven in dit ruim dertig meter dikke pakket is een laag van ongeveer een halve meter dik die zeer rijk is aan mollusken, en waar deze keer ook schildpadresten werden gevonden. Er boven worden de zanden afgedekt door een tweetal grillig gelamineerde stromatoliet-kalk banken met er tussen een gipshoudende kleilaag. Dit bovenste deel geeft een finale indampingsfase van de lagune weer met hypersaline omstandigheden (stromatolieten en gips). Aan de oostzijde van de groeve bevinden zich in de schelphoudende laag ook lenzen met ingespoeld marien materiaal, mogelijk van Lutetien ouderdom (De sablières Capoullade worden tot het Bartonien gerekend). Hier werden de nodige fraaie dingen gevonden, waaronder een gave Melongena en een uitzonderlijk fraai geconserveerde Belosepia.

Zondagochtend 3 april splitste de groep in tweeën. De ene helft zou 's ochtends de ontsluiting bij Saint-Gobain bezoeken, de andere helft de ontsluiting van Cuise-La-Motte en 's middags andersom. De zon scheen overvloedig en het was prettig toeven die dag. 's Ochtends behoorde ik tot de Cuise gangers. De aankondiging van Rob van Slageren twee dagen eerder had zijn uitwerking niet gemist: Een verse afzetting met een nieuw bordje 'defense de fouiller' sierde de ontsluiting. Gelukkig bleek dit geen bezwaar te zijn om aan

Figuur 1. Het profiel in de groeve van Isles-Les-Meldeuses, uit het hoofd getekend.

het werk te gaan. De ontsluiting van Cuise was vrij ernstig overstort, met name het lagere deel, waar het Niveau de Pierrefonds ligt, was onbereikbaar. Daarentegen waren de bovenste delen redelijk goed bereikbaar en zijn goed bemonsterd.

Op de weg naar Saint-Gobain werd een groeветje even ten noorden van Attichy aangedaan. Bovenin het 'verlaten groeветje was een niveau met slecht geconserveerde Hauastator en grote Velates ontsloten. Aldaar een prettige lunch onder een geriefelijk zonnetje genoten.

Bij aankomst in de ontsluiting van Saint-Gobain bleek een reeds eerder omgevallen boom het gat in te zijn gegleden. Iedereen zat op dat moment beneden te lunchen, en er werd erg gemakkelijk over dit voorval gedaan (.....). Onze groep ging vol enthousiasme aan het werk om nog het een en ander boven te krijgen. Tijdens de inspectie twee dagen ervoor was het me opgevallen dat in de bodemrommel/bosgrond 400 meter naar het westen ook schelpfragmenten voorkwamen, en dat in een helling zonder bomen die ondergraven konden worden. Deze helling werd bekeken, en het duurde niet lang of de schelphoudende laag (eveneens tot het Niveau de Pierrefonds gerekend) was ontsloten, en de resterende middag is er hard geschept en gezeefd.

's Avonds met bijna alle deelnemers heerlijk gedineerd.

's Nachts geslapen onder overvloedige regenval.

Maandagochtend 4 april opgestaan met regen. Deze dag stond alleen nog Aizy op het programma. De deelnemers is de ontsluiting gewezen waar deze maal het onderste molluskenhoudende niveau van de Cuise-groep uitstekend ontsloten was. Met Len onmiddellijk teruggekeerd naar Ria, en onze tentjes ingevouwen vlak voor weer een overdonderende bui. De rest van de dag zijn we onder de meest abominabele weersomstandigheden terug naar huis gereisd. Een klein deel van de deelnemers is een dag langer gebleven om de ontsluiting van Villiers-Saint-Frederique te bezoeken.

Dankzij de volledige opofferingsgezindheid van Ria en Len, die het er zelfs voor over hadden plaats waar zulke mooie schelpjes had kunnen liggen af te staan aan ondergetekende, is het mogelijk geweest U verslag te doen van deze zeer geslaagde excursie, waarvoor mijn dank.